

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. II. Quænam sint Iuramenti Comites & an ejus Obligatio sit
personalis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

In assertorio solum confirmatur veritas: ex aliis oritur obligatio: & qua.

gationem, sed veritatem solum confirmari: in promissorio oriri obligationem ad alterum & in comminatorio, oriri obligationem ad infligenda poenam, & hoc ex reverentia juramenti, cui supponitur homo non contraventurus. Hinc in assertorio tantum requiritur una veritas, quae asseritur, & haec si absit, semper erit mortale: quia omnes veritates in ordine ad testimonium Dei sunt materia gravis & ejusdem rationis. In promissorio vero & comminatorio requiritur duplex veritas, una praesens utpote quod habeas animum exequendi, quod dicitur: altera futura, quae consistit in executione. Prima est principalis & semper necessario requisita: secunda est minus principalis, & saepe citra peccatum abesse potest.

8. Juramentum est licitum.

Quod ad ultimam quaestiones partem attinet, fide tenendum est contra diversos haereticos (quos vide apud Alphonsum à Castro V. Juramentum) juramentum in debitis circumstantiis esse licitum. Probat ex omnibus illis scripturis, in quibus legimus Sanctos Patres, Prophetas & Apostolos jurasse. Deinde constat ex Psalmo 62. Laudabuntur omnes, qui jurant in eo. Deuter. 6. Domine Deum tuum timebis & illi soli servies ac per nomen illius jurabis. Praeterea constat ex testimonio gentium, & ratio favet: quia per juramentum Deo desertur honor & timor & res certam veritatem acquirit.

9. Neque à Christo possit causari, sed animum ad scelus, redarguitur.

Dices I. Math. 5. dicitur: Ego autem dico vobis non jurare omnino neque per calum &c. Resp. Christum ibi redarguere duos errores Judaeorum. Primus erat licere quavis occasione jurare, modò verum esset juramentum. Alter erat juramentum per creaturas non obligare, ut patet Math. 23. ubi de hoc reprehenduntur. Itaque vult Christus citra necessitatem non esse jurandum, neque per Deum, neque per creaturas, eò quod non sit parva irreverentia tantum testem invocare sine causa, & ideo subjungit: Sit autem sermo vester, est, est, non, non, quod autem his abundantius est, à malo est, id est, ubi sufficit simplex affirmatio vel negatio, jurare est à diabolo.

10. Quale juramentum dicitur in hoc articulo Canonum.

Dices II. Clericum 22. q. 1. decernitur Clericum per creaturas jurantem acedente objurandum, si perseveret in vitio, excommunicandum. Resp. illud caput loqui de juramento per creaturas more Ethnico, tamquam per Deos quosdam: hoc autem turpe est Christiano & scandalosum: quia per hoc videtur illis cultus divinus deferri.

11. Qui sit irrationabile ad res humanas.

Dices III. Juramentum est cultus Dei: ergo non licet illum ordinare ad res humanas: ergo non licet jurare ad contractus humanos firmandos. Resp. juramentum non esse cultum divinum absolute, sed in certa causa, scilicet quando aliter idem facere non possumus, & tunc non est illicitum uti re divina ad finem humanum: sic enim utimur Sacramentis & orationibus ad consequendam sanitatem.

Porro ad hoc ut juramentum sit licitum tres requiruntur conditiones, quae solent juramenti comites appellari. De quibus sit

QUAESTIO II.

Quanam sint Juramenti Comites & aperijs obligatio sit personalis?

TRES conditiones seu comites juramenti habentur Jeremia 4. Jurabis: veritate, & in iudicio & in justitia. Veritas potest ad juramentum requisita in hoc consistit, quod jurans certo existimet rem ita se habere, acut jurata ut rem, quae jurat ut certam, probabilem vel dubiam, non levi conjectura, sed prudenter, & mortaliter certo pro tali reputet.

11. Tres juramenti comites assignantur.

Hinc si quis deliberatè juret fallum, etiam in levi materia, est perjurus & mortaliter peccat, etiam si ex joco, consuetudine, bono & necessario fine, aut timore, aut ave gravissima de causa juret. Ratio est: quia per hoc, quod Deum scienter adducit in testem falsi gravissimam ei infert injuriam: nam, quantum in se est, in estimatione hominum destruit & auferit à Deo primam veritatis attributum, significando eum posse testificari fallum tamquam verum.

12. Si desit veritas in assertorio semper est mortale perjurium.

Secundò in juramento assertorio, si desit veritas ex parte certitudinis & modo confirmandi, est mortale: quia jurans se exponit periculo juramenti falsi, & in actu exercitio dicit fallum, scilicet se certo scire v. g. quod non certo scit: scilicet est, si juret se ita sentire, aut illud esse verosimile &c.

13. Etiam desit veritas ex parte certitudinis requisita.

Tertiò peccat mortaliter, qui exponit se periculo jurandi fallum, ut quia non satis inquirat & considerat circumstantias. Si tamen dicatur fallum materialiter, id est, cum sufficienti advertentia & estimatione veritatis, non erit mortale perjurium: quia perjurium non tam attenditur ex re jurata quam ex intentione & conscientia jurantis.

Vel consideratio circumstantiarum, exponendo se periculo.

Si iustitia desit in juramento assertorio (de promissorio infra dicemus) id est, si res sit illicita, regulariter est tantum veniale. ut docet Suarez l. 3. de juramento c. 12. n. 7. Ratio est: quia quamquam in eo aliqua subinde irreverentia inferatur Deo, adducendo eum in testem rei levis vel etiam male, tamen per hoc ipsi propriè non inferitur macula, sicuti quando desit veritas.

13. Si desit in assertorio iustitia regulariter est tantum veniale.

Dixi, regulariter, quia erit mortale, si simul non adsit sufficiens veritas. Deinde videtur etiam mortale, si juramentum assumatur, ut instrumentum peccati, ut si per juramentum confirmetur detractio infamatoria: videtur enim tunc gravis irreverentia: cum assumatur Dei veritas in ordine ad nocendum proximo.

Quamquam possit subesse esse mortale.

Si iudicium desit, id est, sine iusta causa & imprudenter juret, ordinariè erit tantum veniale: quia tunc non latet gravis irreverentia.

14. Idem est si desit iudicium.

15. Quae peccata in se sunt consuetudo incantandi jurandi.

Petes: Quale sit peccatum consuetudo incaute jurandi? R. esp. I. Consuetudo jurandi indiscriminatim verum & falsum etiam cum advertentia; quamdiu voluntaria est, constituit hominem in actu peccati mortalis. Ratio est: quia ex vi illius consuetudinis est homo in maximo periculo pejerandi.

Dixi, quamdiu voluntaria est, quia si homini efficaciter displiceat, vi illius consuetudinis & propositi interruptitur consuetudo & licet adhuc versetur in periculo peccati, non tamen in aequali, nec in periculo voluntario. R. esp. II. Si ex consuetudine saepe juretur falsum, non quidem ex defecta voluntate dicendum falsum, sed solum, quia sine debita cautione fit, est mortale, constituitque hominem in statu damnationis. R. esp. III. Si consuetudo sit tantum jurandi sine judicio & justitia, tali modo, ut nunquam sit periculum peccandi mortaliter in istis juramentis, talis consuetudo non constituit hominem in statu damnationis. Est tamen ista consuetudo omnino dissuadenda.

16. Covellaria.

Ex dictis sequitur I. quoties peccatur per incautam jurationem, aequè peccari, sive juretur verum, sive falsum: quia tota ratio hujus peccati consistit in periculo, cui jurans se exponit, cum jurat.

Sequitur II. In confessione explicanda esse omnia juramenta prolata cum advertentia incertitudinis vel insufficientis discussionis, & similiter poenitentem debere efficaciter proponere ab illis omnino abstinere, & adhibere media à confessorio ad hoc suggesta.

17. Obligatio juramenti ex parte jurantis est mere personalis.

Ad secundam quaestionis partem Respondeo I. Obligatio juramenti ex parte jurantis est mere personalis, sic ut nullo modo ad successores vel heredes transeat. Ita D. Thomas q. 98. a. 2. ad 4. & alij. Ratio est: quia sicut nemo jurat nisi voluntarie, ita nemo obligatur juramento, nisi consentiat. Poterit tamen aliqua obligatio transire ad heredes non ex juramento, sed ex pacto promissorio, cui juramentum conjunctum est. Hinc si aliqua promissio fuerit invalida, sic ut non obliget heredes, licet juramento firmetur, non propterea transit ad heredes.

Ex hoc colliges quid dicendum, si major Capituli, vel Communitatis pars juret aliquid facere, scilicet dissentientes & successores ex juramento non obligari, quamquam ex consuetudine vel alio modo obligari possint.

18. Ex parte esus verbi, cui juratur, subinde transit ad successores.

Respondeo II. Obligatio juramenti ex parte ejus, cui juratur, aliquando extendit se solum ad personam, cui juratur, aliquando etiam ad successores ejus, quod ex verbis & intentione jurantis colligendum est. v. g. quando quis jurat Regi Hispaniarum obedientiam, fertur in officium & non in personam obligat etiam successori. Intentio autem maxime dignoscitur ex natura actus, cui adjungitur, intellige in ordine ad sciendum, quid juretur, non autem in ordine ad

obligationem. Vereri potest Bonacina To. 2. disp. 4. q. 1. punct. 15. & Castro Palao disp. 2. punct. 1. f.

Solet hic inquiri, an juramentum valide contrahatur irritum: sed illud Tract. de Contractibus disp. 1. q. 4. difficultas haec decisa est. Praeterea hic quaeri posset, an jurans debeat se conformare menti ejus, qui juramentum petit: sed resolutio ejus pedit ex quaestione, an liceat uti restrictione mentali, de qua vide disputationem ultimam hujus Tractatus, ubi de veritate agemus: quando enim esset mendacium tunc juramentum additum esset perjurium: quando autem non esset mendacium, nec juramentum additum esset perjurium.

QUESTIO III.

Quando & Quomodo peccetur in Juramento Promissorio?

Dico I. Quod id, quod promittitur, jurans non intendat servare, est mortale perjurium. Ita communiter Doctores. Ratio est: quia Deus adducit ad testandum mendacium, scilicet ad testandam intentionem in jurante servandi & exequendi id, quod juratur, quae tamen non subest.

Dico II. Quando juramentum dedit super promissione, idque sufficienter exprimitur, tunc jurare sine intentione promittendi seu se obligandi est perjurium. Patet: quia deest veritas, cum non adfit intentio se obligandi, super quam cadit juramentum.

Dico III. Jurare exterius sine intentione jurandi, ex genere suo est mortale contra Religionem. Ita Suarez l. 3. c. 17. n. 2. & alij communiter. Probatur: tum quia per talem jurandi modum in re gravi & perniciosa nomen Dei assumitur in vanum, ut pote quod potius ad deceptionem, quam veritatis confirmationem, adhibetur. Tum quia modus ille jurandi principali juramenti fini contrariatur: nisi enim homines teneantur sub gravi obligatione conformare suam attentionem expressioni exteriori, omnis utilitas & efficacia juramenti peritur.

Dico I. Talis non verè, sed tantum apparenter jurat: ergo non dicit perjurium; adeoque nec gravem committit irreverentiam. R. esp. Neg. ult. Seq. quamquam enip sit tantum apparen perjurium, est tamen grave: quia ipsa fictio perjurii est Deo valde injuriola, & multum nociva hominum necessitati & societati, ut dictum est.

Dico II. Omnes Doctores excusant à gravi culpa juramenta urbanitatis, inter alios fieri solita, sicut juramenta Dominorum, quibus promittunt poenam subditis: quae tamen ordinariè sunt vel sine intentione jurandi, vel sine intentione exequendi promissionem. R. esp. similia juramenta ordinariè excusant à mortali, primo: quia fiunt cum intentione jurandi, non absolute.

De his lib. tractari in libris raris v. d.

19. Jurans sine intentione servandi quod jurat, mortaliter peccat.

20. Idem est, si quis juraverit promittendi vel obligandi.

21. Immo est si deest sine intentione servandi, si co-termini juramenti.

22. Objectum solvitur.

Modus interpretandi juramenta urbanitatis & similia absolute.